Zwartestraat 3

Vleteren, West-Vlaanderen

2025D215

ARCHEOLOGIENOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

BUREAUONDERZOEK

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Aaron Willaert

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2025

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL 1

INLEIDING 2

1. BUREAUONDERZOEK [BO] 3

1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE 3

1.1.1 Administratieve gegevens 3

1.1.2 De onderzoeksopdracht 5

1.1.3 Het projectgebied 6

1.2 ASSESSMENT 9

1.2.1 Landschappelijk kader 9

1.2.2 Historisch kader 14

1.2.3 Archeologisch kader 21

1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK 25

BIBLIOGRAFIE i

BIJLAGE ii

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de uitbreiding van een landbouwbedrijf in Woesten, deelgemeente van Vleteren, in de provincie West-Vlaanderen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 5522 m², over het volledige projectgebied worden bodemingrepen voorzien.

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als agrarisch gebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 5000 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. BUREAUONDERZOEK [BO]

1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2025D215	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
BOUNDING GEOMETRY	X_1: 40044	Y_1: 178303
	X_2: 40265	Y_2: 178461
KADASTER	Vleteren, Afdeling 3 (Woesten), Sectie B, nr's: 53a, 73v Figuur 1	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 2	
OPZET INITIATIEFNEMER	Figuur 4	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

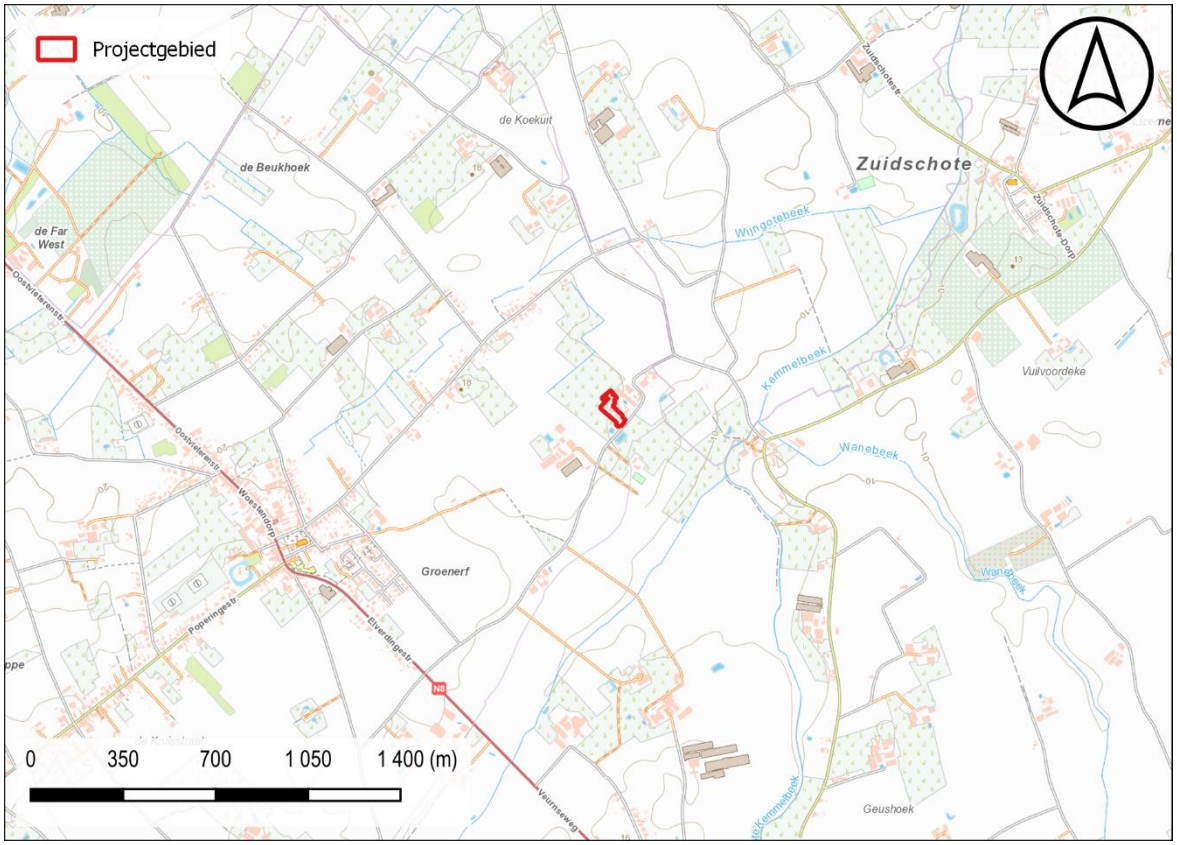

Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. topografische kaart van België (© geopunt)

1.1.2 De onderzoeksopdracht

1.1.2.1 *Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied*

"Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen en wetenschappelijk onderzoek." – CGP 4.0; p. 28

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, topografie, geomorfologie, bodemgebruik, vegetatie, en ingreephistoriek, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het afgebakende projectgebied opgesteld. Hiertoe wordt een stapsgewijze onderzoeksprocedure doorlopen, waarbij de vraagstelling steeds teruggekoppeld wordt naar volgende kernpunten:

- Wat is de trefkans op intact bewaarde archeologische aanwijzingen?
- Wat zijn de geplande ingrepen in functie van de werkzaamheden? Zullen de werken eventuele vindplaatsen bedreigen?

1.1.2.2 *Werkwijze en strategie van het vooronderzoek fase BO*

RUBEN WILLAERT NV werd aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureauonderzoek op te maken. Dit bureauonderzoek werd uitgevoerd onder leiding van een erkend archeoloog van Ruben Willaert NV. De aard van de werken werd tijdens het bureauonderzoek afgewogen tegen de voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op bodemkundig, landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak.

De archeologienota werd opgemaakt middels *Office*- en *Adobe*-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. Hierin werden de ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op geopunt.be, dov.vlaanderen.be, geo.onroerenderfgoed.be, cartesius.be en de website van de centraal archeologische inventaris [CAI][1]. De geraadpleegde literatuur, de digitale bronnen en het kaartmateriaal zijn te vinden in de bijlage.

[1] De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen en andere sites met erfgoedwaarde; onder dezelfde noemer verzamelen we alle opgestelde archeologienota's vanaf 2015.

1.1.3 Het projectgebied

1.1.3.1 *Archeologische voorkennis*

Binnen de grenzen van het projectgebied vond in het verleden nog geen archeologisch (voor)onderzoek plaats.

1.1.3.2 *Ruimtelijke situering*

Het projectgebied is gelegen in Woesten, deelgemeente van Vleteren, in de provincie West-Vlaanderen. Het projectgebied grenst ten zuiden aan de Zwartestraat. Het centrum van Woesten ligt ca. 1,4 km ten zuidwesten.

Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)

1.1.3.3 *Geplande bodemingrepen*

De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 5522 m². Binnen de projectgrenzen situeren zich twee pluimveestallen, twee runderstallen en een overdekte mestvaalt. Al deze gebouwen worden gesloopt. De runderstallen – in totaal ca. 685 m² - zijn op heden onderkelderd, de noordelijke pluimveestallen (ca. 1180 m²) niet. De mestvaalt heeft een oppervlakte van ca. 355 m². Alle verharding binnen de projectgrenzen wordt uitgebroken.

Figuur 4: Te slopen volumes weergegeven op de meest recente luchtopname (Bron: Geopunt).

Na de noodzakelijke sloop- en uitbraakwerken worden volgende bodemingrepen voorzien:

- De realisatie van een nieuwe pluimveestal met een footprint van ca. 2303 m². Onder deze pluimveestal wordt een mestkelder voorzien. Hiertoe zal een bodemingreep plaatsvinden tot 2 m-mv.
- Ten noorden en ten oosten van de stal wordt nieuwe betonverharding gerealiseerd over een oppervlakte van ca. 1748 m². Deze verharding wordt aangelegd tot een diepte van ca. 50 cm-mv.
- Ten westen van de stal wordt een talud gerealiseerd. Er zal geen afgraving plaatsvinden voorafgaand aan de ophoging. (605 m²)
- In het noordelijk terreindeel – waar één van de stallen gesloopt wordt en waar niets nieuws wordt voorzien - zal de bestaande mestkelder opgevuld worden en wordt het terrein ingezaaid (660 m²)
- Ten westen van de nieuwe talud wordt een nieuwe infiltratievoorziening voorzien met een oppervlakte van ca. 105 m² en een diepte van ca. 50 cm-mv.

Figuur 5: Synthese geplande bodemingrepen weergegeven op de meest recente luchtopname (Bron: Geopunt).

1.2 ASSESSMENT

1.2.1 Landschappelijk kader

Het projectgebied situeert zich in de **zandleem- en leemstreek**, op de westelijke rand van het alluvium van de Kemmelbeek, die aansluit op de paleogeul van de Ijzer. Ten zuiden situeren zich de Zuid-West-Vlaamse Heuvels. Deze voornamelijk oost-west georiënteerde heuvelrug bevat ondermeer de Vidaigneberg, Rodeberg, Scherpenberg, Monteberg en Kemmelberg en loopt vanaf Westouter en Heuvelland tot Wijtschate en vervolgens verder in noordoostelijke richting tot Passendale. De hoogste toppen van de rug worden teruggevonden in het Heuvelland, daar waar de Kemmelberg tot meer dan 150 m TAW reikt. De dorpskern van Woesten is tot ontwikkeling gekomen op de top van een van deze uitlopers. De beekvallei van de Kemmelbeek loopt ca. 500 meter ten oosten.

Het projectgebied situeert zich op een hoogteligging van ca. 13.6 tot 15.6 + m TAW. Het terrein heeft een dalend verloop naar het zuidoosten, richting het alluvium van de Kemmelbeek. Het hoogtemodel doet vermoeden dat er reeds maaiveldwijzigingen hebben plaatsgevonden bij de realisatie van het huidige gebouwenbestand. De omvang van deze maaiveldwijzigingen, of welke impact deze gehad hebben op de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed, is op heden niet te bepalen.

Het projectgebied is gelegen in het Lid van Aalbeke (Formatie van Kortrijk). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

Het Lid van Aalbeke is een fijnsiltige homogene klei, afgezet in een rustig open-shelf milieu. Het manifesteert zich vaak als een grijze plastische klei die soms fossielen, zandsteenconcreties en laagjes grijs zand bevat. Deze klei wordt uitgebaat voor vervaardiging van bakstenen, dakpannen en siertegels.

Het projectgebied is gelegen in het Quartair Type 1. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen van het Quartair bevatten.

De bodemkaart geeft op het overgrote deel van het plangebied een hydromorfe zandleembodem weer zonder profiel met zeer sterk antropogene invloed. In het noorden van het terrein is een matig natte, lichte zandleembodem aangeduid. De oorsprong van deze waterzieke bodem op het plangebied is vooralsnog onzeker. Mogelijk kan dit gekoppeld worden aan de ‘verdwenen bewoning’ zowel ten noorden als zuiden van het onderzoeksgebied en landbouwactiviteiten in het verleden.

Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

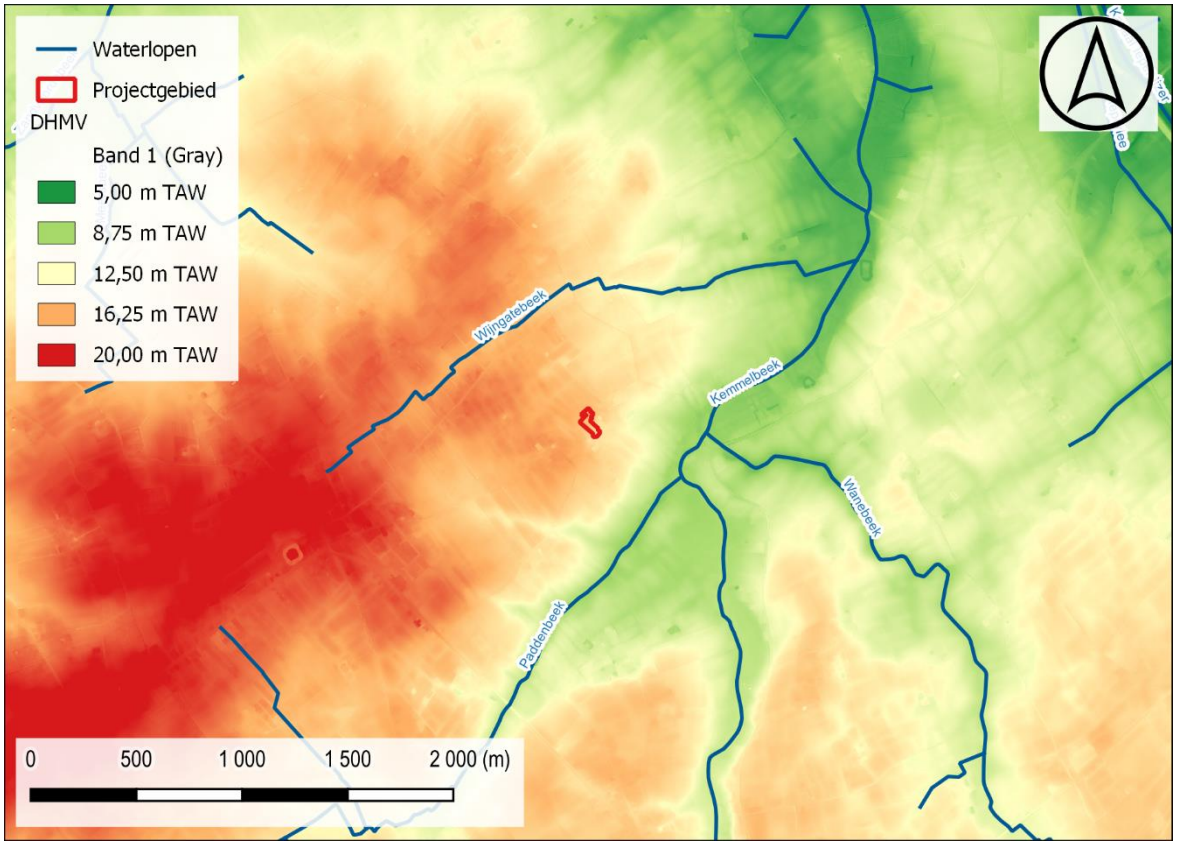

Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

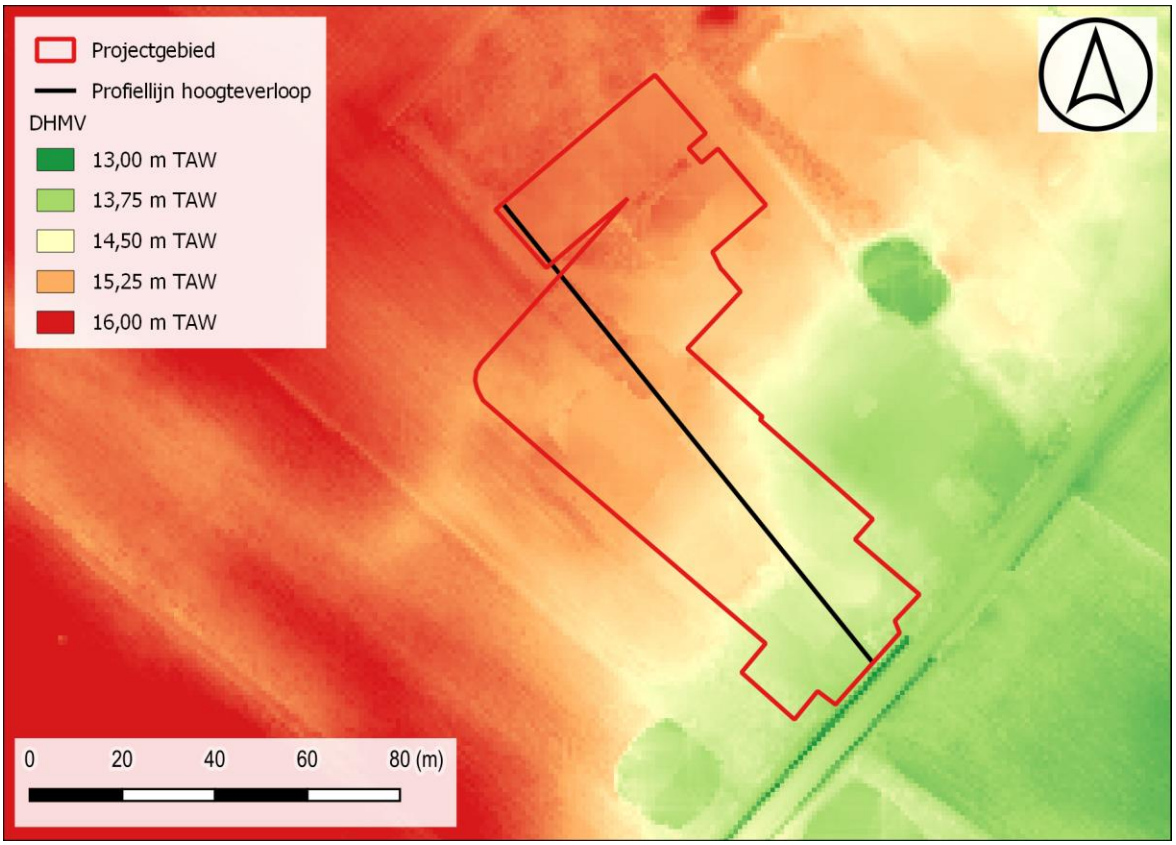

Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt).

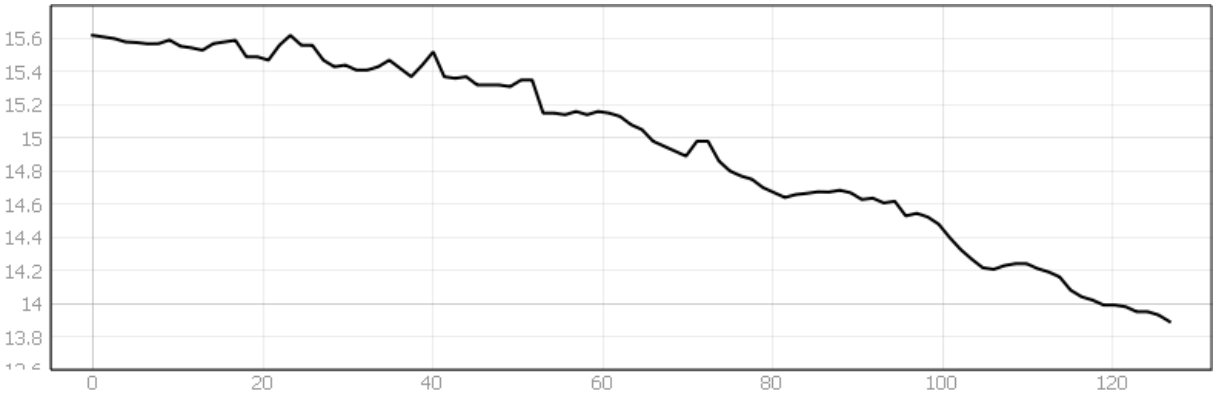

Figuur 9: Hoogteverloop, NW-ZO.

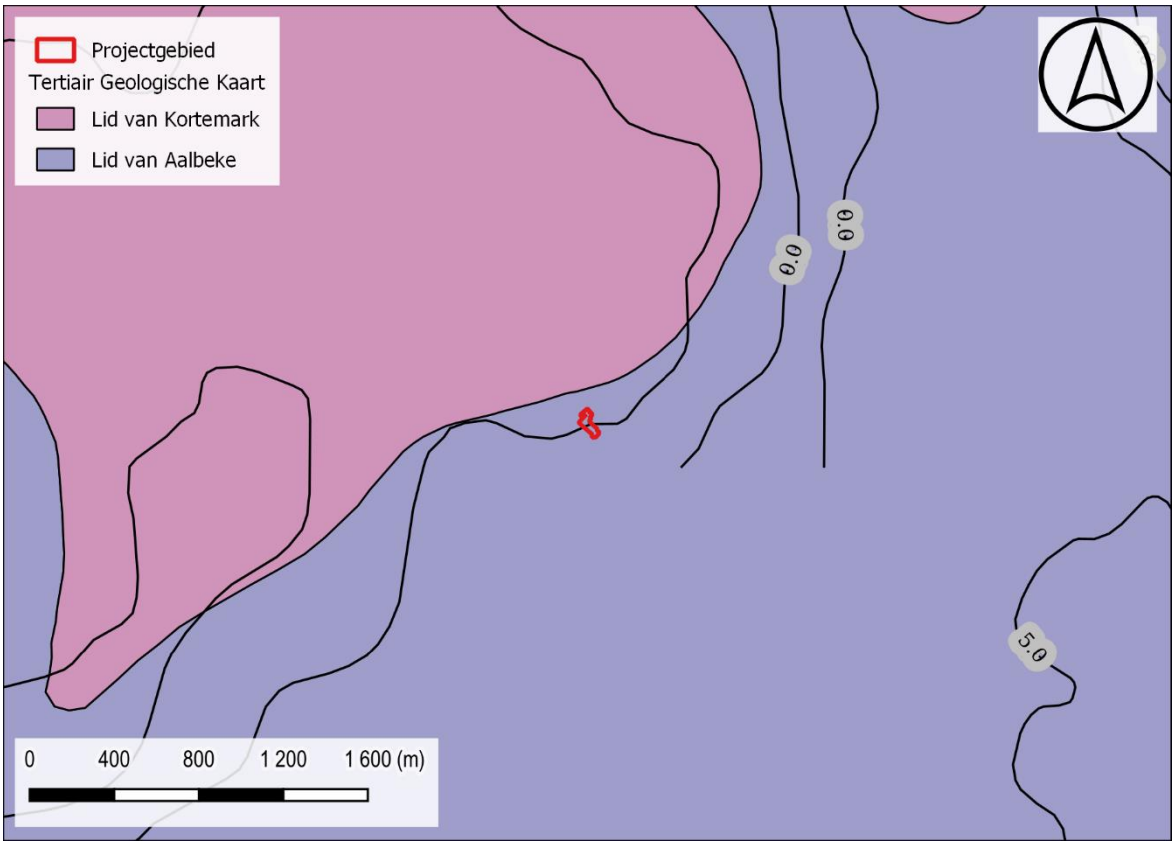

Figuur 10: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt)

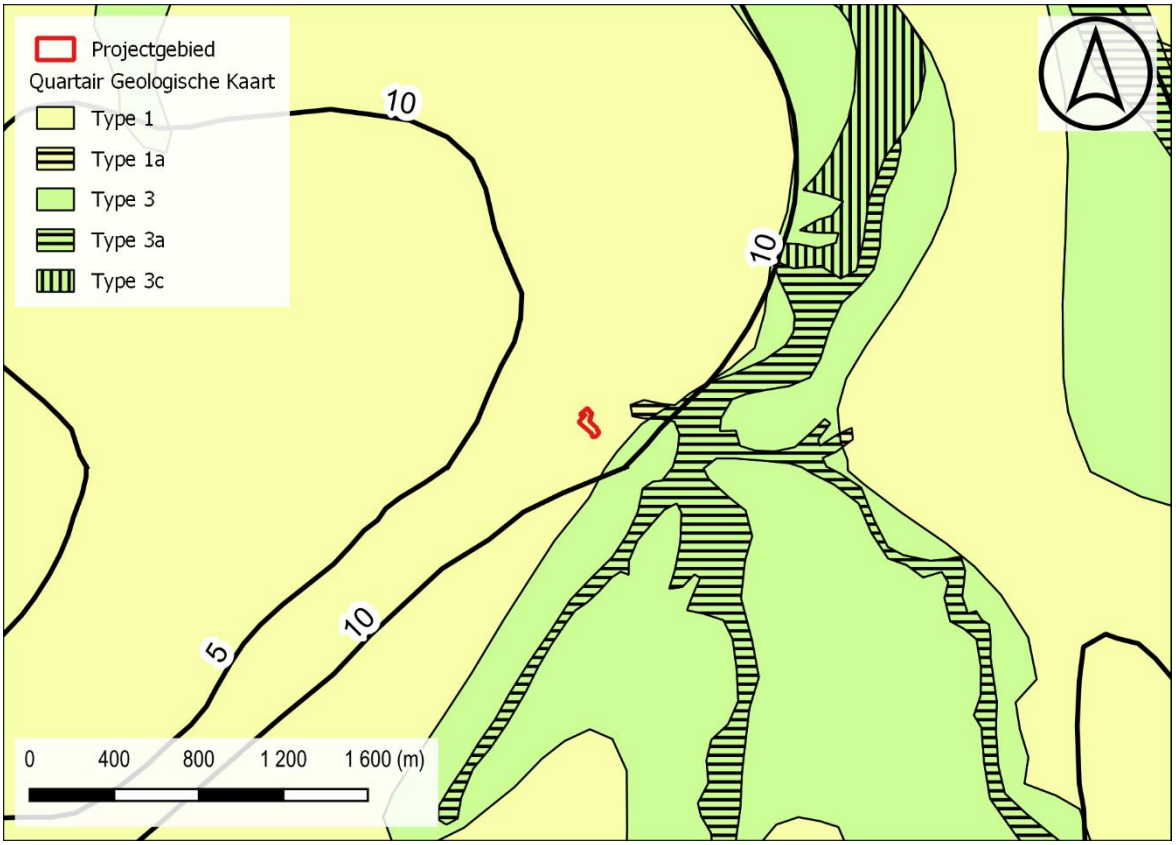

Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Quartair geologische kaart (© geopunt)

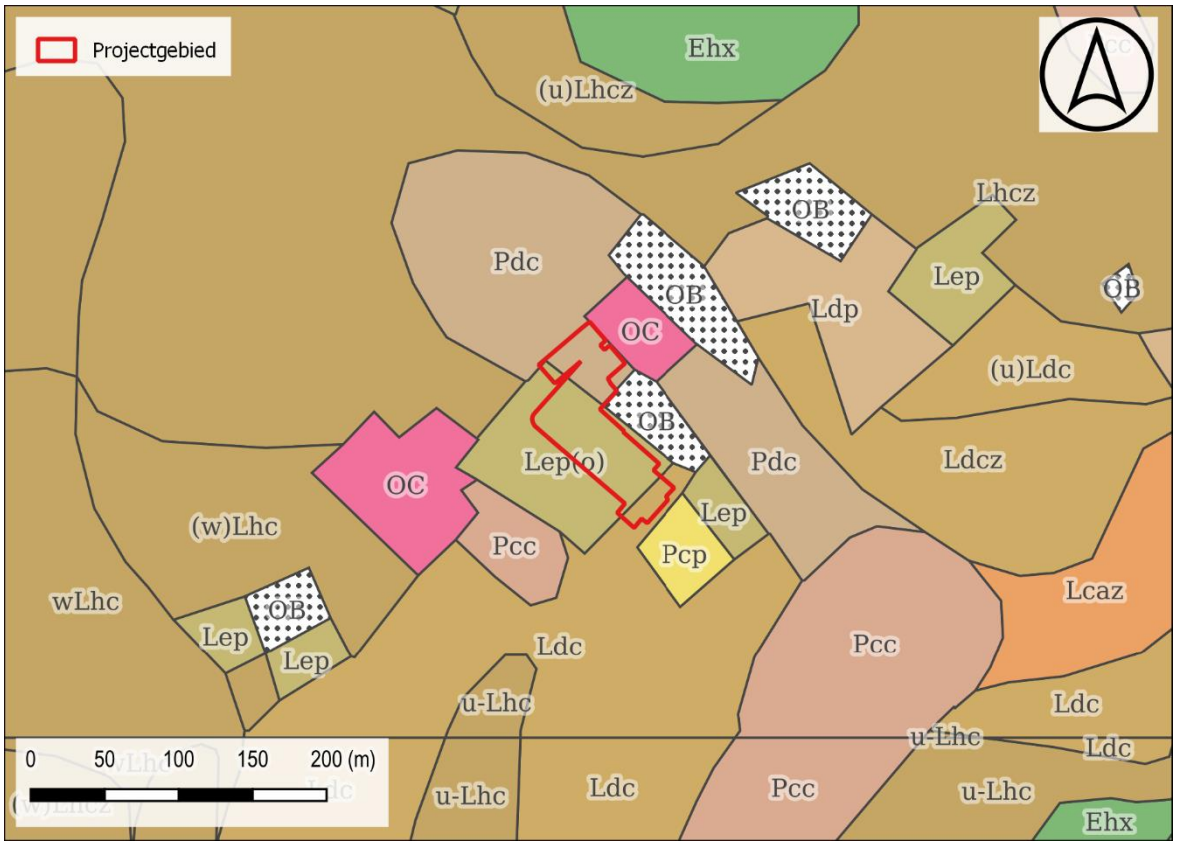

Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van België (© geopunt).

1.2.2 Historisch kader

Het plangebied is in het dorp Woesten gelegen, sinds 1977 een deelgemeente van Vleteren.

Het gebied wordt in 1138 voor het eerst vermeld als *Wastina*, wat woeste grond betekent. Het dorp werd in 1161 opgericht door Diederik van de Elzas op het grondgebied van de parochie Reninge en behoorde samen met Elverdinge en Vlamertinge tot het grafelijk domein. Filips van de Elzas stelde het dorp vrij van belastingen, met als doel om mensen te werven die het gebied zouden ontginnen.

Het patronaatsrecht van de kerk hoorde, in de 17de eeuw, toe aan de abt van Voormezele.

De Ferrariskaart weerspiegelt het rurale karakter van de omgeving. Het projectgebied staat gekarteerd ter hoogte van een aantal gebouwen die zijn ingeplant in een vrij omvangrijke boomgaard. Vermoedelijk dient het projectgebied iets zuidelijker gesitueerd te worden. Het verloop van de huidige Zwartestraat is reeds te herkennen. Verder ten oosten is het alluvium van de Kemmelbeek te herkennen aan de belendende meersgronden. Iets verder ten westen situeert zich een omwalde site.

Op de 19e-eeuwse kaarten is te zien dat de gekarteerde hoevegebouwen zich voornamelijk ten oosten van het huidige projectgebied bevinden. Met uitzondering van een enkele structuur is binnen de projectgrenzen geen bebouwing afgebeeld. De walgrachtsite die ook op de Ferrariskaart is weergegeven situeert zich ca. 100 meter ten oosten. Op de Vandermaelenkaart staat het projectgebied ingekleurd als weiland.

Woesten lag op enkele kilometers van de frontlinie rond Ieper, maar bevond zich nog net in het veilige gebied dat niet constant onder artillerievuur lag. Hierdoor werd het dorp gebruikt als uitvalsbasis voor troepen en bevoorrading. De geallieerden richtten in en rond Woesten veldhospitalen, logistieke centra en verblijfplaatsen voor soldaten op. Ook het klooster van de Zusters van Liefde in het dorp werd deels als militair hospitaal gebruikt. Veel gewonde soldaten uit de Ieperboog werden hier verzorgd, of van hieruit verder afgevoerd.

Op een luchtfoto van februari 1918 is duidelijk te zien dat het projectgebied is ingericht als barakkenkamp. In de omgeving zijn talrijke bomkraters te zien. Er werd navraag gedaan bij Birger Stichelbaut (UGent). Deze bevestigde dat er in de omgeving van het projectgebied een aantal tenten en shelters zijn ingericht. Er zijn geen indicaties voor ingegraven structuren.

Op de oudste luchtopname is het projectgebied nog vrij van bebouwing. De huidige stallen en overdekte mestvaalt zijn gerealiseerd in de jaren ’80 en ’90.

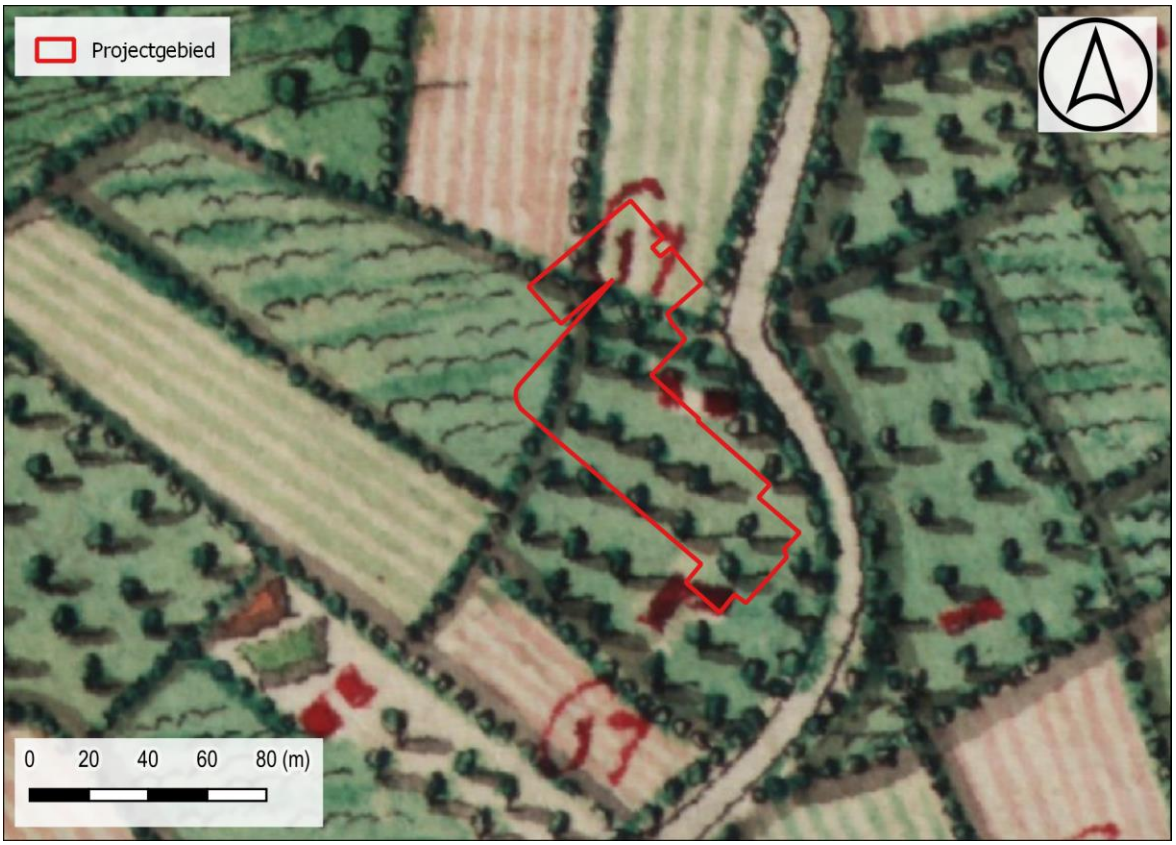

Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

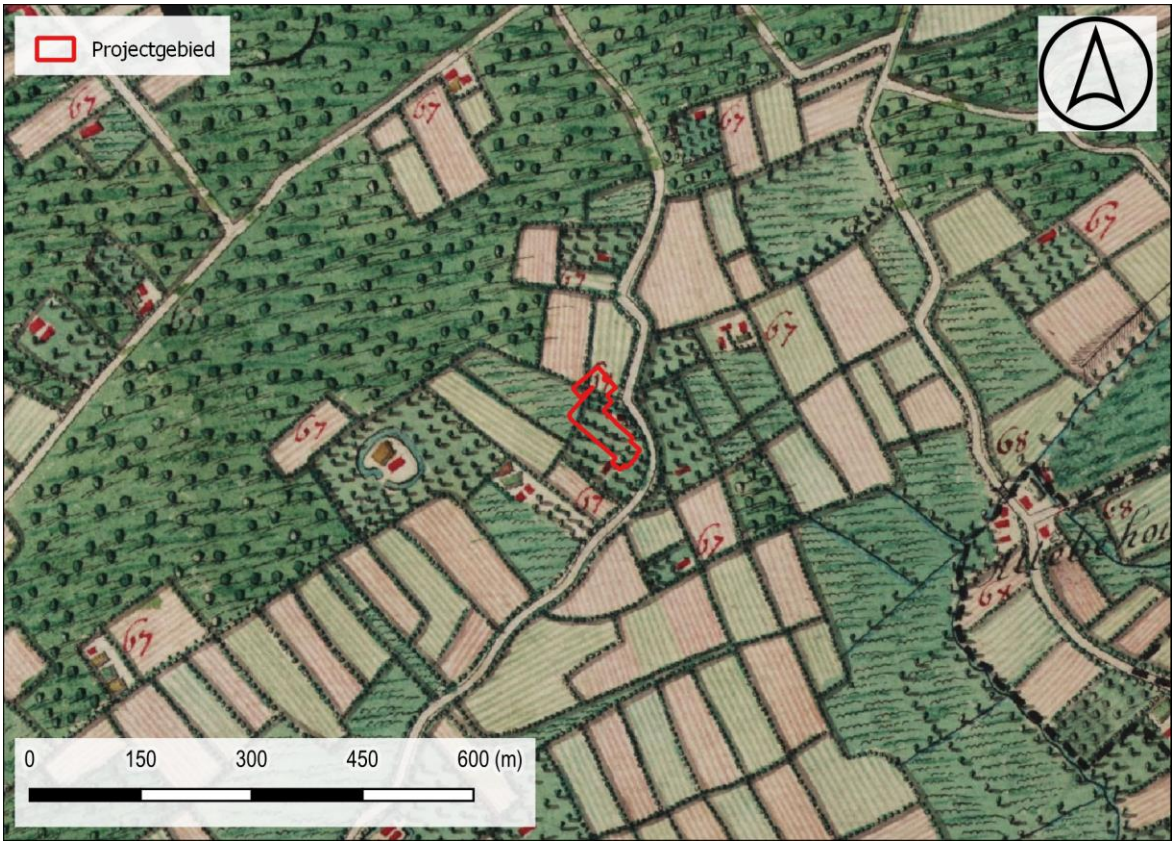

Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

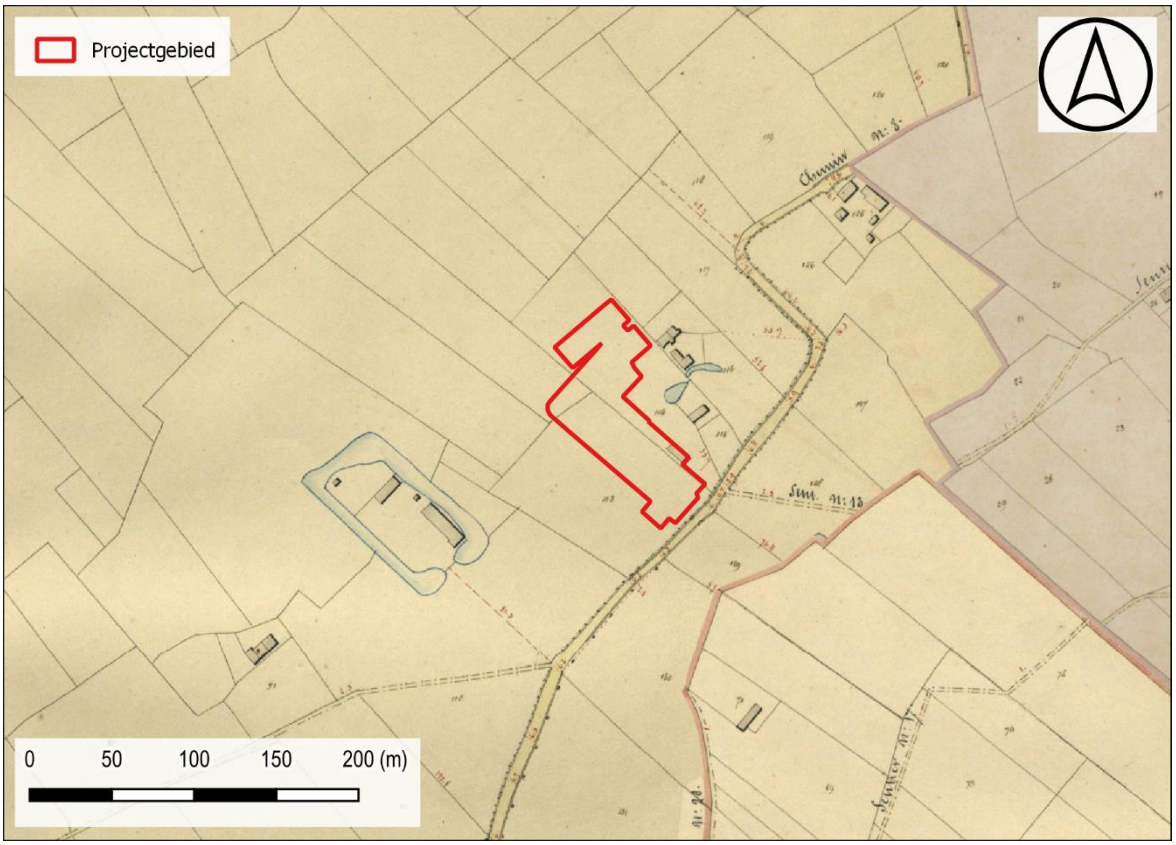

Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)

Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt)

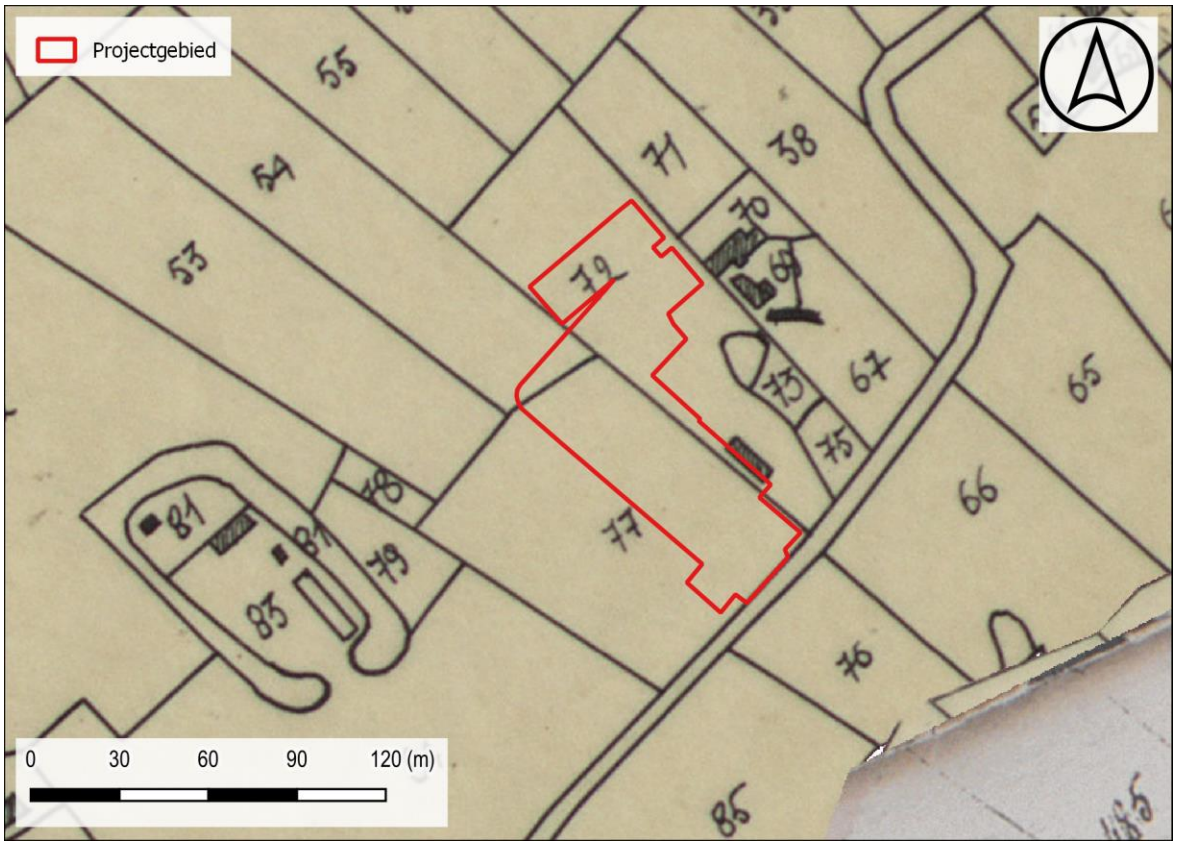

Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Poppkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt).

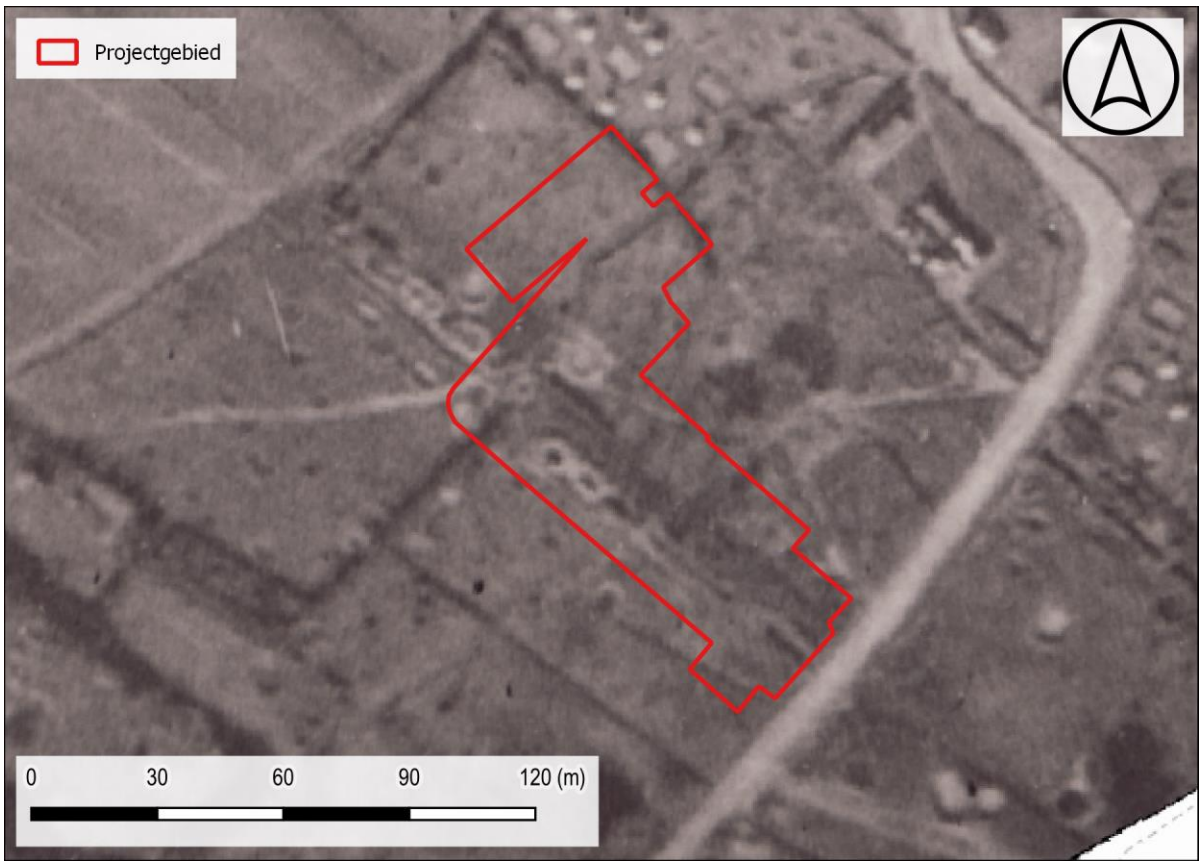

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op een luchtopname van februari 1918 (Bron: Luchtfoto 1914-1918).

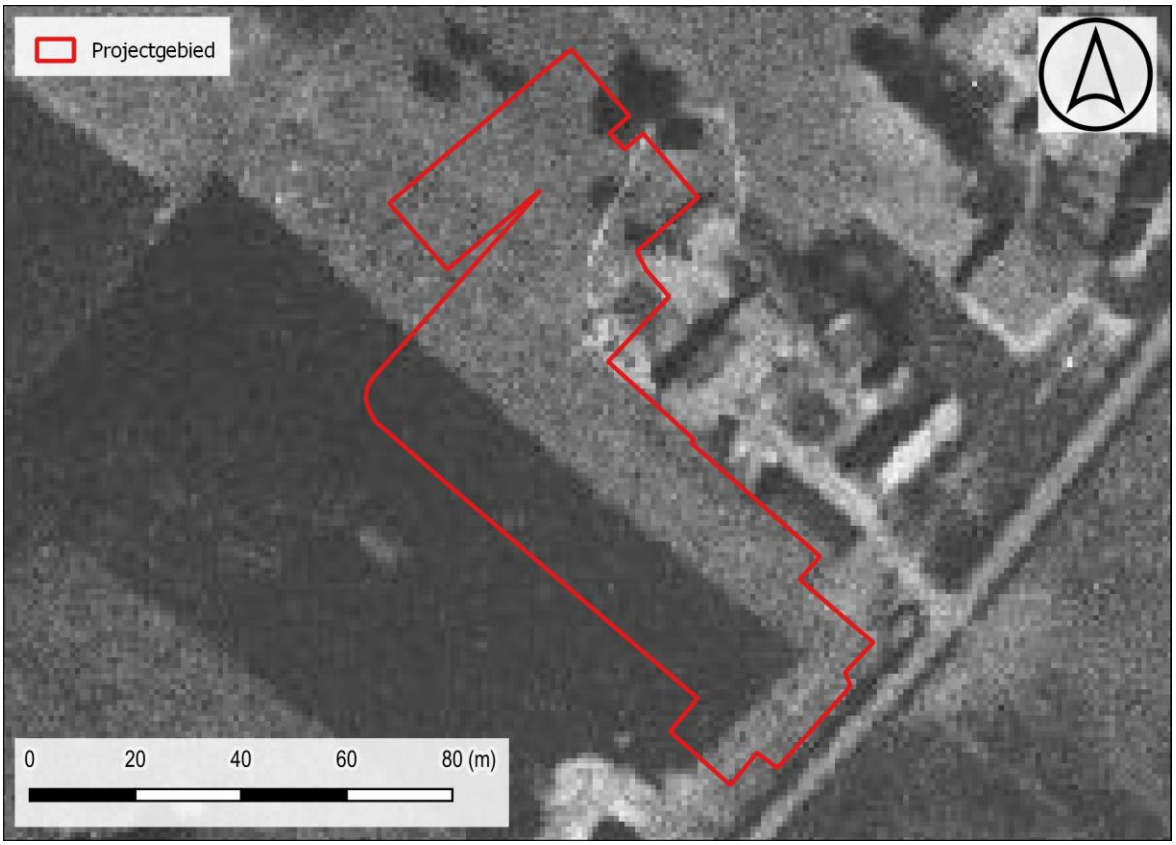

Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt)

Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt)

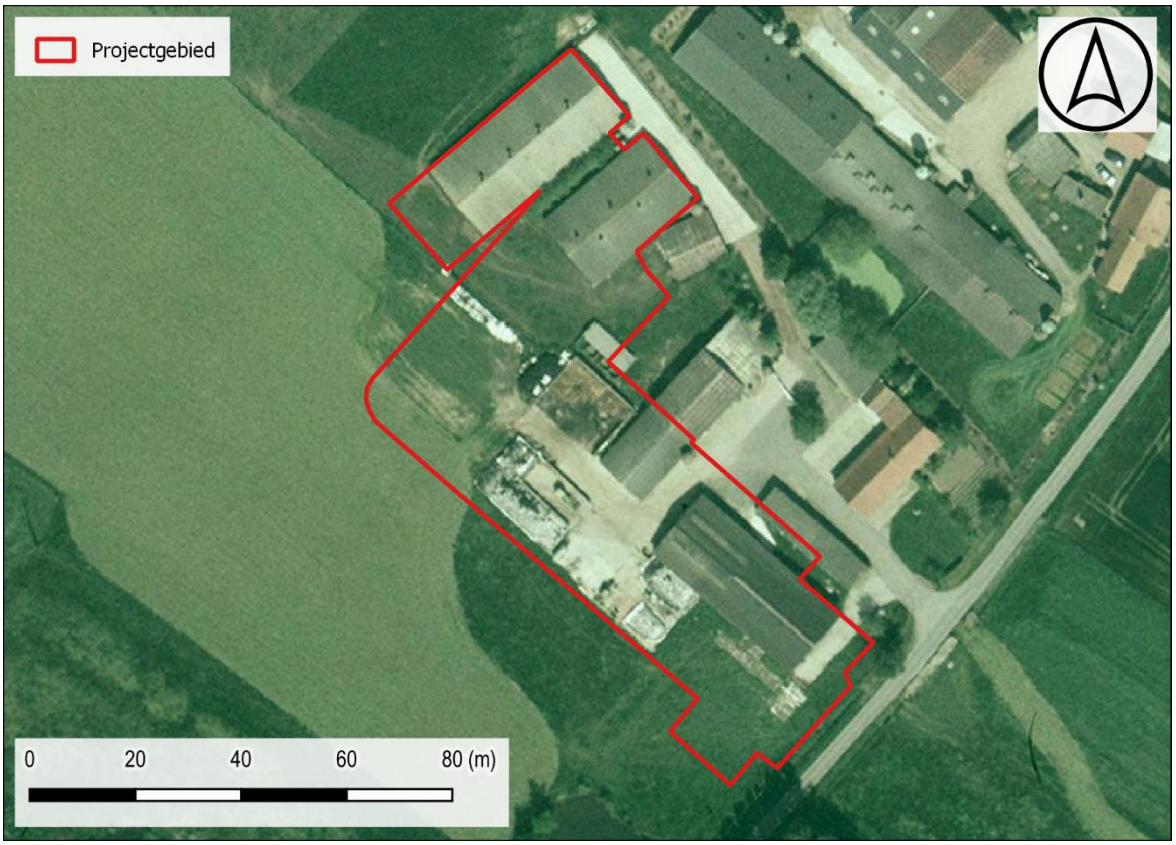

Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt)

Figuur 22: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2008-2011 (© geopunt)

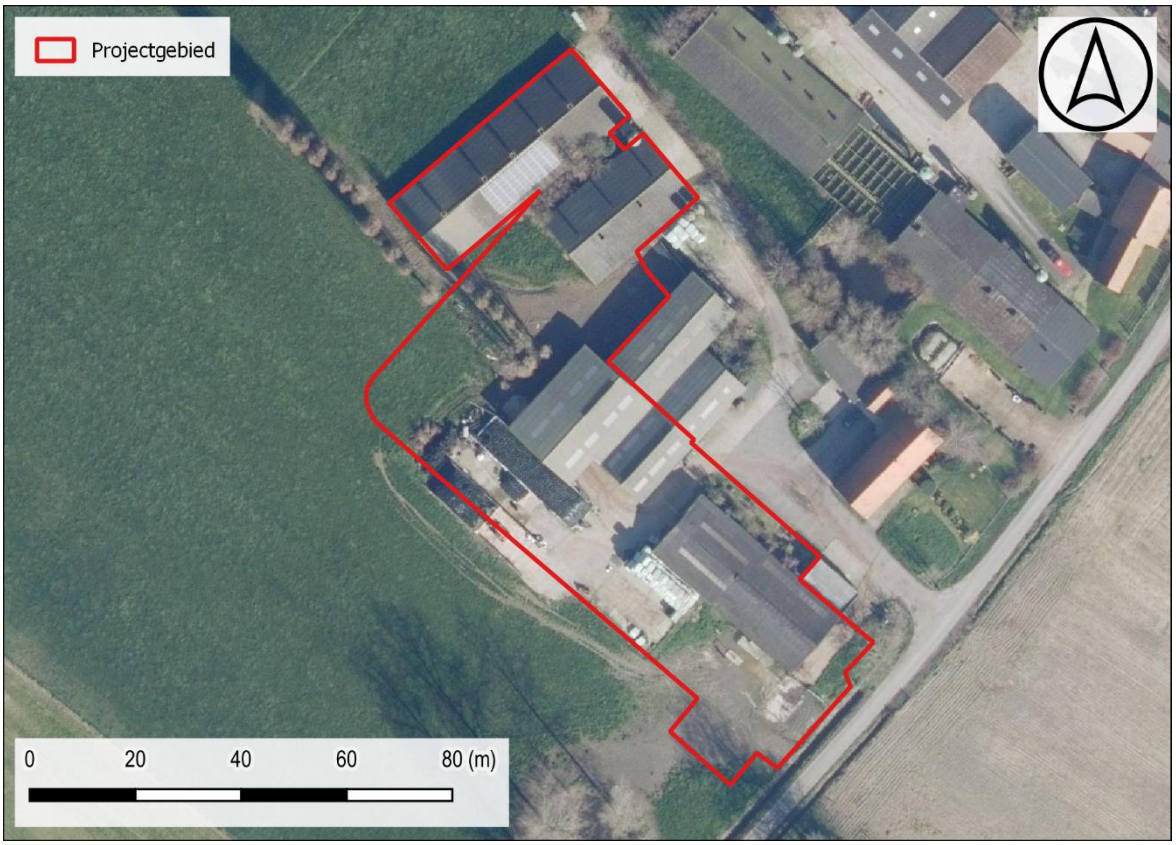

Figuur 23: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek, meest recent (© geopunt).

1.2.3 Archeologisch kader

In de ruime omgeving van het plangebied is nog maar in beperkte mate archeologisch onderzoek verricht. Dit is te wijten aan het landelijke karakter van de omgeving, een gebrek aan grote bouwprojecten en daaruit voort vloeiend archeologisch noodonderzoek en niet zozeer een gebied dat minder geschikt was voor bewoning in het verleden. Bij het handvol uitgevoerde prospecties met ingreep in de bodem rondom het onderzoeksgebied werden voornamelijk relicten in kaart gebracht die gekoppeld kunnen worden aan WOI. Dit betreft dan voornamelijk loopgraafsegmenten, grachten/greppels en uitrustingsstukken van verschillende nationaliteiten. Aan de overzijde van de Paddenbeek, op het grondgebied van Elverdinge, werden echter ook sporen in kaart gebracht die gedateerd kunnen worden in de late ijzertijd of Romeinse periode. Dit betreft zgn. off-site relicten die wijzen op de nabijheid van een nederzetting. In de ruime omgeving zijn ook meerdere cartografische indicatoren aangeduid op het kaartblad van de CAI. Dit betreft in hoofdzaak een groot aantal locaties van omwalde hoeves uit de late middeleeuwen en vroegmoderne periode en anderzijds meerdere locaties waar loopgraafstructuren en andere defensieve structuren aangelegd waren tijdens WOI.

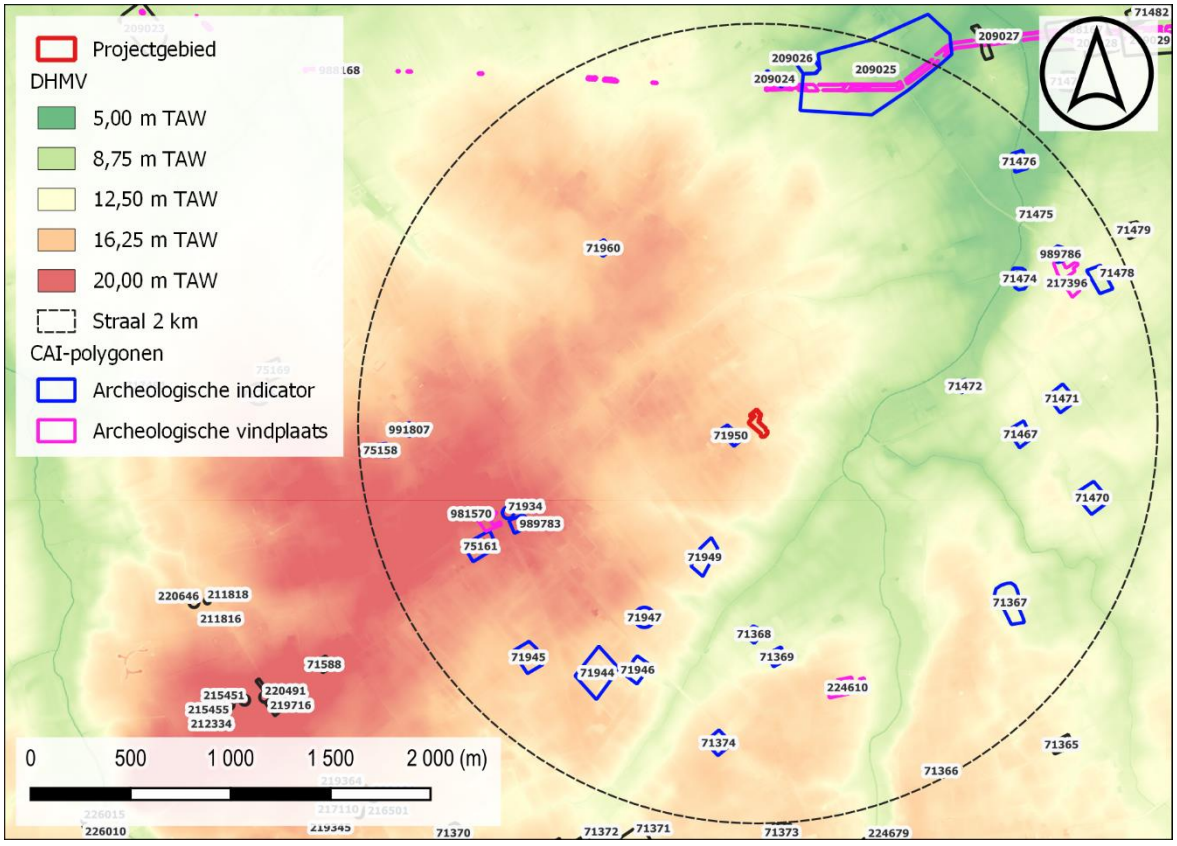

Figuur 24: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).

I. Vindplaatsen

217396	Mechanische prospectie (2016) 18e eeuw: kelder WO I: greppels te relateren aan WO I.

224610	Mechanische prospectie (2018) Metaaltijden/Romeinse periode: De aangetroffen sporen uit de metaaltijden of Romeinse periode komen voor in een beperkte zone. Ze vertonen echter geen onderlinge structuur of verband. WO I: loopgraafsegmenten Bron: De Brant, Raph, 2018: Zomerbloemweg Elverdinge (Ieper, West-Vlaanderen), Nota vooronderzoek met ingreep in de bodem (fase 2), Ruben Willaert bvba, Brugge.
981570	Mechanische prospectie (2021) In de proefsleuven werden uitsluitend grondsporen uit de Nieuwste Tijd, en de Eerste Wereldoorlog aangetroffen. Het gaat om kavelgreppels, een gedempte kasteelgracht, bomkraters en losse vondsten uit 1914. Grondsporen met een oudere datering en/of een archeologische en historische relevantie werden niet aangetroffen. Bron: De Smaele, B. & Pieters, H. 2021: Nota van het uitgesteld vooronderzoek op de site Woestendorp te Woesten (Vleteren), Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 163, Gentbrugge.
988167	Opgraving Fluxys lot 1 en 2: sporen van loopgraven
988168	Opgraving Fluxys lot 4: sporen van loopgraven

II. Indicatoren

71366	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71367	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71368	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71369	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71373	Indicator cartografie

	Late middeleeuwen: site met walgracht
71374	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71467	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71470	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71471	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71472	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71474	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71475	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71476	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71478	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71934	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71944	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71945	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71946	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht

71947	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71949	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71950	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
71960	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
75158	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
75161	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
209024	Luchtfotografie WO I: geschutsopstellingen
209025	Luchtfotografie WO I: netwerk van loopgraven
209026	Luchtfotografie Nieuwe tijd: site met walgracht
989783	Indicator cartografie Late middeleeuwen: Sint-Rectrudiskerk
989786	Indicator cartografie Late middeleeuwen: Sint-Leonarduskerk
991807	Indicator cartografie Nieuwe tijd: Onze-Lieve-Vrouw-van-Barmhartigheid bedevaartskapel

1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK

De opdrachtgever plant de verbouwing van een bestaande veehouderij aan de Zwartestraat te Woesten, deelgemeente van Vleteren. Het volledige projectgebied is ca. 5522 m² groot en wordt ingenomen door 2 onderkelderde runderstallen, 2 pluimveestallen, een mestvaalt en verharding. De aanwezige infrastructuur wordt gesloopt in het kader van de geplande ontwikkeling. Vervolgens wordt een nieuwe pluimveestal gebouwd met bijhorende verharding, infrastructuur en omgevingsaanleg. De geplande ingrepen beslaan het grootste deel van het plangebied. Tegen de noordwestelijke grens van het terrein wordt na de sloop enkel terug ingezaaid.

Woesten is gelegen in de zandleemstreek ten noordoosten van de stad Poperinge. Het plangebied bevindt zich ca. 1,3 km ten oosten van het dorpscentrum. Het landschap in de omgeving van het plangebied wordt voornamelijk gevormd door de vallei van de Kemmelbeek die een kleine 400 m ten oosten van het onderzoeksgebied stroomt. Verder noordwaarts bevindt zich de vallei van de Wijngatebeek. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het plangebied een profiel weer waarvan de top bestaat uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen. De bodemkaart geeft op het overgrote deel van het plangebied een hydromorfe zandleembodem weer zonder profiel met zeer sterk antropogene invloed. In het noorden van het terrein is een matig natte, lichte zandleembodem aangeduid. De oorsprong van deze waterzieke bodem op het plangebied is vooralsnog onzeker. Mogelijk kan dit gekoppeld worden aan de ‘verdwenen bewoning’ zowel ten noorden als zuiden van het onderzoeksgebied en landbouwactiviteiten in het verleden. De omgeving langs de vallei van de Kemmelbeek en haar zijtakken was ongetwijfeld aantrekkelijk voor rondtrekkende groepen jager-verzamelaars.

Het historisch kaartmateriaal reflecteert een landelijke en bosrijke omgeving. Op de Ferrariskaart is het verloop van de Zwartestraat reeds te herkennen. Het plangebied zelf is ingekleurd als (laagstammig) bos. Ten noorden en zuiden zijn enkele gebouwen afgebeeld. Iets verder richting het westen is een omwalde hoeve te herkennen. De 19^{e}-eeuwse bronnen lijken een gelijkaardig beeld te geven. Het terrein blijft vrij van bebouwing. Tijdens WOI komt de omgeving binnen de geallieerde logistieke zone achter de frontlinies te liggen. Op een luchtfoto van het einde van de oorlog zijn ten noorden van het plangebied meerdere schuilplaatsen en tenten te zien. Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van ingegraven logistieke of defensieve structuren. Dergelijke kampementen laten, op enkele afvalkuilen na, weinig structuren na in het bodemarchief. Binnen de orthofotosequentie is te zien dat het plangebied begin de jaren ’70 nog in gebruik was als landbouwgrond. Vanaf het beeld van de jaren ’80 is het huidige landbouwbedrijf te zien. In de daaropvolgende decennia is te zien hoe de aanwezige infrastructuur stelselmatig wordt uitgebreid.

In de ruime omgeving van het plangebied is nog maar in beperkte mate archeologisch onderzoek verricht. Dit is te wijten aan het landelijke karakter van de omgeving, een gebrek aan grote bouwprojecten en daaruit voortvloeiend archeologisch noodonderzoek en niet zozeer een gebied dat minder geschikt was voor bewoning in het verleden. Bij het handvol uitgevoerde prospecties met ingreep in de bodem rondom het onderzoeksgebied werden voornamelijk relicten in kaart gebracht die gekoppeld kunnen worden aan WOI. Dit betreft dan voornamelijk loopgraafsegmenten, grachten/greppels en uitrustingsstukken van verschillende nationaliteiten. Aan de overzijde van de Paddenbeek, op het grondgebied van Elverdinge, werden echter ook sporen in kaart gebracht die gedateerd kunnen worden in de

late ijzertijd of Romeinse periode. Dit betreft zgn. off-site relicten die wijzen op de nabijheid van een nederzetting. In de ruime omgeving zijn ook meerdere cartografische indicatoren aangeduid op het kaartblad van de CAI. Dit betreft in hoofdzaak een groot aantal locaties van omwalde hoeves uit de late middeleeuwen en vroegmoderne periode en anderzijds meerdere locaties waar loopgraafstructuren en andere defensieve structuren aangelegd waren tijdens WOI.

Hoewel in de omgeving van het plangebied zeker uitgegaan dient te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed wordt een doorlopend onderzoekstraject in dit geval als weinig zinvol ingeschat.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

KAARTMATERIAAL

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris [1771-1778]

Atlas der Buurtwegen d.d. 1842

Topografische kaart van Vandermaelen d.d. 1846 – 1854

Popp-kaart d.d. 1842-1879

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

https://dov.vlaanderen.be

https://inventaris.onroerenderfgoed.be

https://cartesius.be

https://loket.onroerenderfgoed.be

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)..... 4
Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. topografische kaart van België (© geopunt) 4
Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt) 6
Figuur 4: Te slopen volumes weergegeven op de meest recente luchtopname (Bron: Geopunt). 7
Figuur 5: Synthese geplande bodemingrepen weergegeven op de meest recente luchtopname (Bron: Geopunt). 8
Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt). 10
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt) 10
Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt). 11
Figuur 9: Hoogteverloop, NW-ZO. 11
Figuur 10: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt) 12
Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Quartair geologische kaart (© geopunt) 12
Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van Belgïe (© geopunt). 13
Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt) 15
Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt) 15
Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt) 16
Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt) ...16
Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Poppkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt). 17
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op een luchtopname van februari 1918 (Bron: Luchtfoto 1914-1918). 17
Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt) 18
Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt) 18
Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt) 19
Figuur 22: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2008-2011 (© geopunt) 19
Figuur 23: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek, meest recent (© geopunt). 20
Figuur 24: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt). 21

BOORLIJST

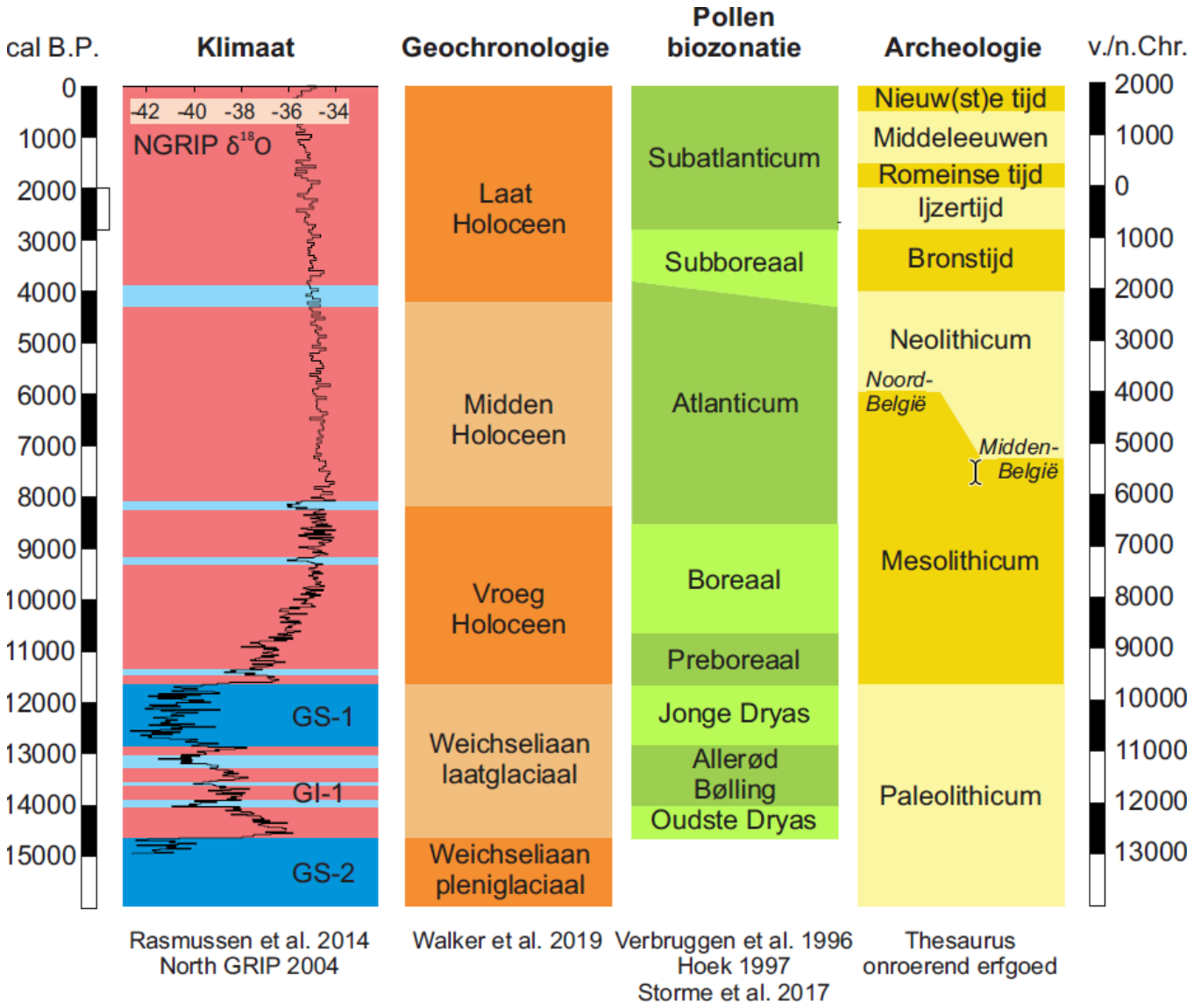
cal B.P.
Klimaat
Geochronologie
Pollen biozonatie
Archeologie
v./n.Chr.
0
1000
2000
3000
4000
5000
6000
7000
8000
9000
10000
11000
12000
13000
14000
15000
-42 -40 -38 -36 -34
NGRIP δ18O
GS-1
GI-1
GS-2
Laat Holoceen
Midden Holoceen
Vroeg Holoceen
Weichseliaan laatglaciaal
Weichseliaan pleniglaciaal
Subatlanticum
Subboreaal
Atlanticum
Boreaal
Preboreaal
Jonge Dryas
Allerød
Bølling
Oudste Dryas
Nieuw(st)e tijd
Middeleeuwen
Romeinse tijd
Ijzertijd
Bronstijd
Neolithicum
Noord-België
Midden-België
Mesolithicum
Paleolithicum
2000
1000
0
1000
2000
3000
4000
5000
6000
7000
8000
9000
10000
11000
12000
13000
Rasmussen et al. 2014
North GRIP 2004
Walker et al. 2019
Verbruggen et al. 1996
Hoek 1997
Storme et al. 2017
Thesaurus onroerend erfgoed